

De dochters van Bob Dylan

roman

Angelo Di Berardino

*Voor mijn kinderen en kleinkinderen.
En voor de kinderen van mijn kleinkinderen.*

Foto auteur: Lieve Brauers
ISBN: 9789402195088
Copyright © 2019 Angelo Di Berardino

We're not scaremongering
This is really happening
(Thom Yorke)

I'm drownin'
I'm drownin'
I'm drownin'
I'm drownin'
(Julius Dubose)

Deel 1:

T.

Eerst was er de de hitte, de droogte, het barsten van klei. En de Mens keek toe en wachtte. Dan stak de wind op en zag Hij de vonk, de gensters, het smeulen van boomschors, de vuurzee van Zuid-Europa, de hel van Californië, maar nog bleef de Mens wachten. Toen kwam het water, de stilte van het water, het stijgende water. Nu wou de Mens niet langer wachten.

De oude man die op de heuvel staat en naar beneden kijkt, is mager en getekend door de eilandzon. Hij draagt het zout van de zee op zich. Hoewel de ziekte nu al weken in zijn lichaam woedt, zijn z'n armen nog pezig en trillen zijn handen niet. Over zijn voorhoofd loopt het spoor van de jaren, alsof die ooit diepe greppels in zijn huid hebben getrokken en nadien vergeten zijn om ze weer dicht te gooien.

De man is vijfenzeventig, misschien iets meer, wellicht iets minder, maar veel zal het niet schelen. Hij denkt aan vroeger.

Vroeger was hij dertien en zij twaalf. Of was zij ook al dertien? Dat weet hij zo goed niet meer, daar moet hij nog eens over nadenken.

Het was een tijd dat niets al voorbij was, dat alles nog gereed lag, klaar om gevonden te worden, om op te rapen, om vast te nemen, om aan te ruiken en te likken, om weg te steken en mee te dragen, een leven lang. Het was de tijd dat alles nog moest beginnen.

Maar het was ook de tijd dat alles al bezig was. Dat de wereld niet meer ronddraaide volgens de oeroude wetten van de ruimte. Men stuurde satellieten naar boven om te vernemen of er nog ander leven in het heelal was, maar dat is tot op heden nooit bewezen. Wel ontdekte men wat zich op en onder de aardkorst afspeelde, wat de ene mens voor de andere verborgen hield. Zo zag men waar de Rus zijn kernkoppes naartoe sleepte en de Amerikaan zijn

brandbommen, waar de Irakees zijn Scud-raketten had verstopt en wat de Franse president vanavond zat te eten. Dat het gat in de ozonlaag groter was geworden en het Regenwoud kleiner, en dat Venetië stilaan wegzakte, zag men ook. Maar dat vond men toen nog niet zo belangrijk.

Het was de tijd dat men zag, maar niet wou zien, dat men wist, maar niet wou weten, dat men praatte, maar niets zei.

Het water staat hoog, vindt de man op de heuvel. Het heeft al een deel van het eiland weggenomen en het ligt nog steeds op de loer, stilzwijgend, klaar om verder toe te slaan. Net zoals die kanker van hem. Die heeft zich inmiddels ook een weg door zijn buik gevreten. Enkele weken nog, zeggen de dokters, maar zeker geen maanden. Veel tijd heeft hij niet meer.

Daarom zal hij nu spoedig dit eiland verlaten. Hij vindt het niet erg. Het eiland zou hem anders zelf wel verlaten, beseft hij. Aan de snelheid waarmee het water blijft stijgen, zou dat zelfs geen maanden meer duren. Vandaar dat de oude man met zijn kanker vrede heeft gesloten. Meer nog, hij heeft er bij wijze van onderhandeling gesprekken mee gevoerd. Geef me nog een week of twee, drie, zonder al te veel pijn of lijden, had hij gezegd, dan zorg ik voor de rest. De kanker had niet geantwoord, maar hij was vrijwel zeker dat hij zijn verzoek gehoord had.

De man loopt terug de heuvel af, langs het smalle pad met de donkere keien, het enige pad dat het huis met de heuvel verbindt.

Onderweg moet hij weer aan haar denken. Hoe ze op haar fiets het dorp had willen wakker schudden, die woensdagnamiddag, samen met de anderen. Roepend en rinkelend. *GEEN AUTO'S IN MIJN DAMPKRING*. Het was haar eerste noodkreet geweest, haar vroegste wapenfeit, haar prilste protest, terwijl hij van achter de sanseveria's toekeek en ze tijdens het voorbijfietsen naar hem

had geglimlacht. Hij weet het nog allemaal, alsof het gisteren was. Maar het was eergisteren. Zo lang is het ondertussen al geleden.

Het huis dan. Witgekalkt, met blauwgeschilderde luiken die in de zomer de verschroeiende hitte van de Dodekanesos moesten buiten houden. Althans, dat was ooit de bedoeling geweest.

Tegenwoordig moest je al vanaf maart de hitte buiten houden, zeker tot in november. Klimaatverandering, zo had men lang geleden het onheil genoemd dat over de wereld was gekomen. Alsof dat zomaar ineens uit de lucht was gevallen, alsof de mens daar misschien niet zelf verantwoordelijk voor zou zijn. Klimaatverandering.

Het is midden februari, halfvijf 's avonds, en het begint al te schemeren. Dat heb je met die winters.

De oude man knipt de lamp in de keuken aan. De zonnepanelen op het eiland leveren daar de energie voor, die daarna op grote batterijen wordt opgeslagen tot men ze nodig heeft. Mentaliteitsverandering.

Hij neemt een tomaat, een stuk komkommer en wat schapenkaas, zijn avondeten. Een feestmaal, zeker als je gaat vergelijken met de troep die vroeger overal in supermarkten werd verkocht.

Tientallen varianten lagen er wel in de rekken. Harde, zachte, blauwe, gepasteuriseerde, niet-gepasteuriseerde, bio, wat je maar wou. Alleen al van te kiezen kreeg je honger. Helaas zat daar nooit een eetbare variant bij. Schapenkaas met kleurstoffen, schapenkaas met smaakstoffen, schapenkaas met bewaarmiddelen, geen enkele keer schapenkaas met alleen maar kaas.

Terwijl hij de tomaat en de komkommer in stukken snijdt en er olijfolie, zout, peper en oregano aan toevoegt, begint de oude man een liedje te fluiten, *A Hard Rain's A-Gonna Fall* van Bob Dylan, nu bijna honderd jaar oud. Het liedje, niet Bob Dylan. Want die is allang dood.

Hij herinnert zich hoe zijn moeder zaliger daar altijd naar luisterde. Soms neuriede ze het wijsje gewoon mee en op goede dagen zong ze zelfs hele happen tekst mee, vanuit haar zetel aan het raam.

Ze was toen ook al ziek, dezelfde ziekte als hij nu. Maar toen ze doodging telde ze wel maar de helft van de jaren die hij vandaag telt.

Hij gaat zitten aan de houten tafel en begint te eten.

Vroeger stond zijn eten altijd klaar als hij van zijn werk in de Boomgaardstraat thuiskwam. Dan had ze zelf brood gebakken, en raapjes gestoofd, of worteltjes, of spruitjes, of een andere groente die ze in haar moestuin had gekweekt.

Ze heeft het tenminste geprobeerd, denkt hij, ze laadde geen karren vol in al die supermarkten die stilaan ongemerkt het straatbeeld in en rond H. waren binnengedrongen. Na een tijdje zette ze zelfs geen voet meer binnen in die mooie consumptiepaleizen.

Ze had zeker en vast goed kunnen aarden in dit simpele landleven hier op T. Daar is hij absoluut van overtuigd.

De oude man is moe geworden van al dat wandelen en al dat denken. De ziekte woekert genadeloos in hem verder.

Er is nog wat schapenkaas op zijn bord blijven liggen.

Hij gaat naar bed.

Later.

Hij staat weer op de heuvel naar beneden te kijken, naar het water. Dat doet hij iedere dag, al van sinds hij hier op dit eiland is neergestreken.

Soms maakt hij een praatje met een andere wandelaar die hij op zijn weg naar boven of op de terugweg naar beneden tegenkomt. Maar veel mensen zijn er niet meer om nog mee te praten.

Dat vindt hij niet erg. De meesten zijn al vertrokken naar grotere eilanden, of naar het vasteland, waar de dorpen en de steden hoger liggen, veel hoger dan dit water. Daar zijn ze veilig, weet hij.

Hij kijkt naar de zee. Over enkele dagen is het maart. Dan zal hij ook vertrekken.

En nu is het zover.

De oude man zit op de bank in de tuin onder de olijfboom, en kijkt rond. Hij is bezig met afscheid te nemen, maar de winterzon verblindt zijn ogen. Het geeft niet, zelfs met zijn ogen dicht ziet hij alles. Hij kent dit landschap uit het hoofd, elke centimeter ervan.

Meer dan veertig jaar heeft hij hier rondgelopen, heeft hij op deze bank gezeten, tot de afdruk van zijn kont in het hout stond gestempeld, en elke dag opnieuw is hij die heuvel opgewandeld, om naar de zee te gaan kijken, om te ontdekken dat het water weer wat dichterbij was geslopen. Hij had geen ruimtesatelliet nodig om hem dat te vertellen.

Meer dan veertig jaar dat hij de uren en de minuten heeft zien voorbijkomen, terwijl hij non-stop aan haar zat te denken, alleen maar aan haar. Tot de tijd hem uiteindelijk te pakken had gekregen, tot hij er ziek van was geworden.

Hij loopt voor de laatste keer naar binnen.

Hij kijkt rond in het huis. Hij zal niets meenemen. Hij zal weggaan van dit eiland met dezelfde lege handen als waarmee hij gekomen was. Hij zal hier weggaan en terug naar ginder gaan, en als hij ginder is, zal hij beginnen te wachten. Een dag, een week, twee weken, zo lang het nodig is, zo lang de kanker hem dat nog toelaat. Een bom die niet meer kan ontmanteld worden.

Hij probeert na te denken. Hij herinnert zich de meisjes weer. Ze waren eerst met zes, dan nog met vijf, en daarna, daarna...

Hij kijkt rond in zijn ziel, in zijn hart. Dan vlucht hij voorgoed naar buiten. De blauwe luiken, de olijfboom, de bank. De zon die hoog staat, hoger dan het water. De heuvel van waar je de zee kunt zien. De lucht. Hij zal niet terugkomen.

Hij zal de deur niet in het slot laten vallen. Hij zal ze open laten staan. Niet op een kier, maar wijd open. Dan hoeft het water straks niet aan te kloppen.

Hij ziet weer de fabrieksmuur, de zakdoek met haar bloed en zijn zaad, de lijkwade van haar jeugd. Het boerderijtje en de regen. Haar moeder en zijn vader. De nacht van de baby. De avond van de tomatensoep. Dat herinnert hij zich allemaal.

Hij heeft het woord voor woord opgeschreven, toen hij nog in H. woonde, en later, toen hij hier is komen wonen, op T.

Bladzijden vol heeft hij neergeschreven. Voor zichzelf, en voor iedereen die het lezen wou. Had hij het toen niet opgeschreven, dan had niemand geweten hoe het allemaal gelopen is, hoe het begonnen is, meer dan zestig jaar geleden. Dan ging iedereen vrijuit. En dan had u het ook niet geweten.

Nu herinnert hij zich alles. Nu zit er genoeg woede in hem.

Hij schudt het eiland van zich af, hij laat los.

Nu zal hij weggaan.

Deel 2:

H.

Ik moet u iets bekennen, lezer, er moet mij iets van het hart. Ik wou dat ik u dit allemaal niet moest vertellen, dat ik u niets hoefde mee te delen, geen woord en geen letter, dat ik u alles in extenso kon onthouden, dat niets ooit is geweest of heeft bestaan, niets.

Niets, tenzij deze mooie, glorieuze, onverstoorbaar op het ritme van dag en nacht rond zijn as draaiende aardbol, eeuw na eeuw na eeuw, groot en rond en leeg en onbevolkt.

Hier en daar misschien de schuivende schaduw van wilde paarden. Het grazen van de buffel. Een handvol hoge wolken. Wat vogels ook, en vissen. Het zachte bladruisen van loofbomen. Maar verder niets.

Geen stinkende, vuilwitte of grijze rookpluimen uit hoge fabrieksschouwen of de knipperende neongloed van schreeuwerige winkelatalages. Geen drukke straten of overbevolkte steden of supermarkten. Geen auto's of bussen of vliegtuigen. Niets van dit alles. En al zeker geen mensen.

Ook geen onooglijk klein, lieflijk dorpje H. waar ik geboren ben en waarover ik het zo dadelijk uitvoerig met u wil hebben. Zelfs geen eiland T. of badplaats O.

Helaas, H. en T. en O. bestaan wel degelijk en zijn geenszins ontsproten aan mijn beeldrijke fantasie. Ik wil u zelfs verklappen dat het dorpje H. zich op de 51ste breedtegraad situeert. En dat het zich al jaren wezenlijk en onuitwisbaar in mijn donkerste, diepste, van zon- en maanlicht verstoken herinneringen verschuilt. Net zoals het eiland T. Net zoals de badplaats O.

Het mag u dan ook niet het minst verbazen, allerbeste lezer, dat ik het als mijn principiële plicht beschouw om u mee te delen dat ik zelf ook besta, met inbegrip van al mijn onmiskenbare kwaliteiten en gebreken, en dat alle vernoemde creaturen die op de volgende bladzijden hun levens en hun personages slijten eveneens bestaan of hebben bestaan.

Zelfs het verhaal heeft geheel en onverkort plaatsgevonden.

Ik geef het u hierna mee, zoals het is gebeurd en zoals ik het mij herinner, ongecensureerd, in eer en geweten volkomen naar waarheid verteld, en volstrekt ongelogen.

Mogen wij allen genade ontvangen.

Ik was negen toen ik de groengeverfde voordeur in de Kalverstraat in het onooglijk kleine, lieflijke dorpje H. achter me dichttrok, mijn grof gebreide muts wat dieper over mijn oren trok, mij omdraaide, naar mijn moeder gluurde die achter het raam half verscholen tussen een stel sanseveria's naar me wuifde, terugwuifde en voor het eerst in mijn leven alleen de straat overstak, apetrots omdat ik nu niet meer aan haar hand de straat hoefde over te steken.

Ik keek naar links, dan naar rechts, dan opnieuw naar links. Vastberaden stapte ik op het bushokje af, uiterlijk kalm, maar desalniettemin op mijn hoede voor alles wat in mijn ooghoeken opdook of zich durfde te verroeren.

Het duurde eeuwen voor ik via het zebrapad de overkant bereikte en toen dat gebeurd was, had ik de vage indruk dat de toeschouwers in het bushokje mij nog minutenlang met bewonderende blikken bleven aanstaren.

Dit was het dus, realiseerde ik mij, zo voelde het om volwassen te zijn.

Even later stapte ik nog nagenietend en helemaal vervuld van mijn kunnen op het kanariegele minibusje dat mij naar de vierde lagere klas meenam.

Het zou nog drie ijsskoude winters en evenveel kwakkelzomers duren alvorens ik over hetzelfde zebrapad naar hetzelfde bushokje toeliep om op een andere bus te stappen, de grotemensenbus die mij naar de middelbare school in de stad zou brengen.

Ik keek evenwel niet meer om toen ik de groengeverfde voordeur in de Kalverstraat achter me dichttrok om naar mijn moeder te wuiven. Ik wist immers maar al te goed dat ze niet meer achter het raam half verscholen tussen

de sanseveria's zat. In plaats daarvan lag ze nu achter de kerk, onder een platte steen van roestbruin gepolijst graniet.

Het leven kon hard zijn, besepte ik toen al, bikkellhard en onmenselijk wreed, en het nam soms genadeloos weg wat ons lief was.

Maar het leven kon ook geven, ontdekte ik enige tijd later.

Ik was twaalf toen ik de inmiddels blauwgeverfde voordeur in de Kalverstraat achter me dichttrok, mijn jas dichtknoopte, naar het zebrapad liep, de straat overstak, voor het eerst Eva zag staan en in het bushokje naast haar plaats nam.

De meeste meisjes die ik kende, waren alleen maar mooi. Of slim. Of grappig. Maar nooit tegelijk.

Eva daarentegen was mooier dan de witte lichtstraal die op een koude winterochtend door het slaapkamerraam op mijn bedsprei viel, slimmer dan het voltallige lerarenkorps van het atheneum waar we beiden schoolliepen en grappiger dan mijn vader als hij weer eens een paar glazen teveel had gedronken. Het was bijgevolg maar een kwestie van dagen alvorens ik als een blok voor haar zou vallen.

En zo te zien genoot zij ook van mijn gezelschap.

De eerste weken en maanden trokken we voortdurend met elkaar op.

's Morgens zaten we naast elkaar op de bus, 's middags stonden we bij elkaar op de speelplaats en 's avonds spurten we als gekken terug naar de bus om naast elkaar te kunnen zitten.

En maar lachen en maar praten en maar tateren. Urenlang vertelden we onszelf aan elkaar.

Ik zei haar wat ik later wilde worden (journalist), verklapte dat ik soms gedichten schreef, sprak met haar over mijn moeder, de sanseveria's, de chemokuur, de dagen dat ze zieker en zieker werd, tot ze tenslotte doodging,